

Transparentnost Srbija
Transparency Serbia

Transparentnost Srbija

pregled aktivnosti za period

22. - 28. april 2017. godine

Bilten broj 17/2017

Sadržaj:

Aktivnosti	2
Pod lupom.....	4
Fantom iz Savamale	4
Podaci o finansiranju kampanje.....	5
Žalba protiv REM-a.....	6
Pokazna vežba pranja novca	6
Saopštenja.....	8
Za vidljivije rezultate finansiranja medija iz budžeta	8
Inicijative i analize.....	9
Predstavnici države, ne zna im se broj.....	9
Antikorupcijsko savetovalište ALAC.....	10
Javna nabavka	10
Finansiranje sporta.....	10
Zemljišne knjige	10
Mediji	11
Savamala kao oličenje problema u Srbiji	11

Aktivnosti

Transparentnost Srbija je odabrana da učestvuje u evaluaciji programa Delegacije Evropske unije u Srbiji Civil society facility, budući da smo imali prilike da u više navrata budemo korisnici ovog programa. Između ostalog, evaluatorima smo, na sastanku u četvrtak, ukazali na značaj angažovanja EU u podršci organizacijama civilnog društva u Srbiji, koja je utoliko veća zato što se broj drugih donatora smanjuje a domaći izvori finansiranja još uvek nisu raspoloživi u većem obimu. Ta pomoć bi, međutim, mogla da bude još korisnija kada bi način finansiranja bio drugačiji nego što je to danas slučaj. Bilo bi, naime, uputno da se sadašnji fondovi podele na dve velike grupacije, pa da u jednoj budu birani projekti u svim onima oblastima gde se neposredno prati napredak i učinak u evropskim integracijama Srbije, kako bi i građani Srbije i sama EU dobili dragocen dodatan izvor informacija o reformama i stanju u društvu, a da se kroz drugu budžetsku liniju finansiraju najbolje osmišljene projektne ideje organizacija civilnog društva (npr. akcije lokalnog karaktera). Jednako je važno da EU podrži napore civilnog društva i na druge načine - kroz dosledno zalaganje za ostvarivanje standarda vladavine prava i demokratskog društva.

Standardi vladavine prava i demokratskog društva, u prvom planu stanje u medijima i u oblasti borbe protiv korupcije, bili su tema i sastanka grupe novinara iz EU sa predstavnicima organizacija civilnog društva u četvrtak. Novinari su boravili u Srbiji u okviru puta koji je organizovao Direktorat Evropske komisije za susedsku politiku i pregovore o proširenju. Predstavnik Transparentnosti Srbija Zlatko Minić predstavio je raspon medijskih sloboda – od onih malobrojnih, većinom internet portala i nedeljnika, koji smeju da kritikuju predsednika Vlade i postavljaju pitanja, preko onih koji stvaraju privid slobode kroz dozirane napade na pojedine članove vlade ili koalicione partnere SNS (ali ne i premijera), pa do onih posvećenih veličanju lidera SNS, zaštiti ekonomsko-političkih interesa uskegrupe ljudi i napadima na sve koji misle drugačije.

Novinare je interesovalo i stanje u oblasti borbe protiv korupcije, posebno nakon što su na prethodnom sastanku u Ministarstvu pravde informisani o velikom napretku, što je u neskladu sa onim što su čitali u izveštajima Evropske komisije. Predstavnik TS im je ukazao na stanje u oblasti represije – (ne)funkcionisanje organa gonjenja u politički osetljivim slučajevima i zvanične statistike gonjenja za dela u vezi sa korupcijom koje pokazuju da se otkriva i procesuiraju promili od broja dela o kojima građani svedoče u istraživanjima. S time u vezi indikativno je odsustvo volje da se promenom propisa učini više na podsticanju prijavljivanja ovakvih dela i olakšavanju procesuiranja (uvođenje krivičnog dela nezakonito bogaćenje, proširenje osnova za oslobađanje od kazne lica koje prijavi da je dalo mito). Ukazano je i na kašnjenje izmena važnih antikorupcijskih propisa, odnos prema antikorupcijskim organima i telima i njihovim preporukama, neispunjavanje obaveza iz akcionih planova.

Antikorupcijsko savetovalište (ALAC) Transparentnosti Srbija je tokom protekle nedelje primilo 22 poziva na besplatni broj 0800 081 081, a još 22 slučaja je otvoreno na osnovu informacija dobijenih na mejlove ts@transparentnost.org.rs i savetovaliste@transparentnost.org.rs, poštom, lično (Pamotićeva 31/III) ili pronađenih na internetu i u pres klipingu. I u ovom Biltenu predstavljamo tri slučaja iz Savetovališta i jednu inicijativu pokrenutu na osnovu rada na slučajevima.

Na našoj [Facebook stranici](#), ove sedmice smo objavili devet tekstova, komentara i linkova u vezi sa korupcijskim i antikorupcijskim temama i aktuelnostima. [Na sajtu](#) smo objavili četiri teksta i saopštenje. U protekloj sedmici u medijima su objavljene 44 vesti ili priloga o aktivnostima naše organizacije ili vesti u kojima su citirani stavovi predstavnika TS. Na Tviteru imamo oko 6.600 pratilaca.

Prenosimo izbor tekstova koje smo objavili u prethodnoj sedmici:

Pod lupom

Fantom iz Savamale

28. april 2017.

Apelacioni sud je u slučaju "Stefanović protiv NIN-a" praktično presudio da je u Srbiji ipak dozvoljena kritika nosilaca javnih funkcija. Posebno ukazujemo da je presuda uputila ministra i političkog moćnika na to da sa iznetim tezama može da polemíše u skladu sa Zakonom o javnom informisanju – oponiranjem novinarskih tvrdnji, a da se naknada štete prevashodno primenjuje onda kada medij odbije da objavi takav odgovor.

Naravno, bilo bi još važnije kada bi ministar i MUP javnosti predočili odgovore o razlozima svog nečinjenja u slučaju Savamala i o tome ko je odgovoran zbog toga što policija nije obavila svoj zadatak u noći između 24. i 25. aprila 2016. u skladu sa zakonom.

Podsećamo, Apelacioni sud u Beogradu [preinačio je presudu](#) kojim je ministar unutrašnjih poslova Nebojša Stefanović dobio spor protiv NIN-a i pravosnažno odbio njegov tužbeni zahtev za isplatu 300.000 dinara na ime odštete zbog teksta "Glavni fantom iz Savamale".

Istom odlukom, koja je danas objavljena na sajtu suda, Stefanović je obavezan da tuženima iz NIN-a Sandri Petrušić i Milanu Ćulibrku isplati 89.700 dinara za troškove postupka u roku od 15 dana od prijema presude.

U obrazloženju se navodi da je prvostepeni sud pogrešno primenio Zakon o javnom informisanju i medijima, kada je našao da od strane tuženih nije ispoštovana dužnost novinarske pažnje, odnosno provere porekla

istinitosti i potpunosti podataka u vezi sa činjeničnom tvrdnjom da je ovde tužilac „Glavni fantom iz Savamale“, te da to predstavlja osnov za nadoknadu nematerijalne štete i objavljivanje presude.

Značenje sporne informacije pravilno se može tumačiti isključivo posmatranjem naslova i sadržine teksta kao jedinstvene celine. Takvim posmatranjem predmetnog naslova i teksta jasno se dovodi do zaključka da navedeni naslov predstavlja sarkastično imputiranje političke odgovornosti tužiocu za događaje koji su se, kako to proizilazi iz izveštaja zaštitnika građana od 09. maja 2016. godine, zbili u delu grada koji je poznat pod imenom „Savamala“ u noći 24. na 25. april 2016. godine. Iz teksta jasno proizilazi da je novinar na bazi izričito navedenog izvora, službenog dokumenta – izveštaja zaštitnika građana, došao do zaključka o uzurpiranju vlasti u jednom delu Beograda.

Ovakvi navodi u predmetnom tekstu, pored toga što čine direktan poziv na političku odgovornost, jasno predstavljaju zaključak novinara, odnosno pretpostavku u vezi sa činjeničnim stanjem, a koja pretpostavka je izvedena iz činjenica navedenih u službenom dokumentu – izveštaja zaštitnika građana. Dakle, iz spornog teksta nedvosmisleno proizilazi da autor teksta iznosi svoje mišljenje, odnosno zaključak, da je, imajući u vidu trajanje i način na koji su se odigrali događaji u „Savamali“, kao i ponašanje pripadnika Ministarstva unutrašnjih poslova nakon toga, tužilac, kao ministar unutrašnjih poslova morao biti upoznat sa predmetnim događajem.

Takođe, s obzirom na to da se radi o zaključku novinara, da se događaj u „Savamali“ nije mogao odigrati bez znanja tužioca, te da u tom smislu predmetni tekst predstavlja kritiku nosioca javne funkcije u obavljanju poverene nadležnosti, novinar, autor teksta nije bio dužan da traži izjašnjenje tužioca o kritici koju mu upućuje, već je tužilac imao pravo da traži od odgovornog urednika Nedeljnika „Nin“ da se objavi njegov odgovor na iznetu kritiku, odnosno pravo da traži ispravku informacije, a što tužilac nije učinio, navodi se u obrazloženju presude.

Podaci o finansiranju kampanje

27. april 2017.

Jedna od besmislenijih odredaba Zakona o finansiranju političkih aktivnosti jeste ona prema kojoj stranke, koalicije i grupe građana podnose izveštaje o finansiranju kampanje u roku od 30 dana nakon proglašenja konačnih rezultata izbora. Naime, proglašenje konačnih rezultata nema veze sa kampanjom – ona se i

inače ne sme voditi od kada počne izborna tišina. S druge strane, proglašenje rezultata izbora zavisi od toga da li će biti prigovora, kako će po njima odlučiti RIK i Upravni sud, kada će biti održani ponovljeni izbori i slično. Upravo to se dogodilo na ovogodišnjim predsedničkim izborima. Predizborna tišina počela je 31. marta, a [rok za dostavljanje izveštaja](#) biće 22. maj!

To znači da će građani biti u prilici da vide na šta su trošene (uglavnom njihove) pare u kampanji i u kojem iznosu više od 50 dana pošto je kampanja okončana. Za tako nešto nema dobrog opravdanja. Cela kampanja mora da se finansira preko jednog računa. U potonjim izveštajima postaju javni brojni podaci koji se vide i u evidencijama prometa po računu – ime i mesto prebivališta davalaca priloga, visina priliva sredstava iz budžeta, prenos sredstava bankarskog kredita, iznos plaćanja za usluge oglašavanja, zakup sala, najam autobusa, štampanje letaka i druge troškove kampanje itd.

Za verovati je da bi troškovi kampanje bili umereniji kada bi bila poznata njihova visina i izvori finansiranja dok se kampanja još uvek vodi. Građani Srbije, a ni drugih zemalja nikada nisu pokazivali naročito oduševljenje prema skupim i agresivnim kampanjama i sasvim je moguće da bi umerenost u promociji i čisti izvori finansiranja uticali na njihovo izbornu opredeljenje. Imajući u vidu i međunarodne standarde u ovoj oblasti ne treba da čudi što je

prva [preporuka EU TAIEX eksperta](#), koju je Srbija dobila pre gotovo godinu dana, u okviru sprovođenja Akcionog plana za poglavlje 23, bila upravo da se „objave prihodi i rashodi kandidata i partija online pre izbora“. Ne samo da ova i druge preporuke nisu pretočene u odgovarajuće izmene Zakona, već nema traga ni da se išta po tom pitanju radi..

Žalba protiv REM-a

26. april 2017.

Transparentnost Srbija podnela je žalbu Povereniku zbog nepostupanja Regulatornog tela za elektronske medije (REM) po zahtevu da dostavi informacije u vezi sa monitoringom medija tokom izborne kampanje.

Od REM-a smo dobili dopis koji se ne može smatrati odgovorom na zahtev za pristup informacijama. Naime, umesto da jasno saopšti, kao što je po Zakonu o slobodnom pristupu informacijama u obavezi, da li poseduje tražene informacije, REM odgovara nešto što nije ni pitano – da „još nije razmatrao izveštaj o od političkom oglašavanju tokom predizborne kampanje za predsedničke izbore 2017. godine.“

Predstavnici REM tokom poslednjih meseci su davali zbunjujuće izjave iz kojih se moglo zaključiti da nije organizovano sistemsko prikupljanje podataka o oglašavanju predlagača kandidata u izbornoj kampanji za predsednika. Pominjano je navodno nepostojanje tehničkih uslova ili nepostojanje obaveze iako se takav monitoring vrši godinama unazad.

Zbog toga smo zahtevom, za početak, tražili da REM nesumnjivo saopšti da li poseduje podatke o dužini emitovanog političkog oglašavanja u

izbornoj kampanji za predsednika republike iz 2017. po pojedinim TV i radio stanicama, kao i podatke o dužini trajanja emitovanih prenosa događaja tokom kampanje za predsedničke izbore 2017, (mitinzi, konvencije i slično), po pojedinim TV i radio stanicama.

Posedovanje podataka o vremenu oglašavanja je činjenica koju ni na koji način neće promeniti usvajanje ili neusvajanje izveštaja o monitoringu izborne kampanje. (Ne)usvajanje izveštaja o političkom oglašavanju bi hipotetički moglo da predstavlja razlog da se razmotri da li treba dostaviti tražiocu kopiju tog izveštaja. Međutim, po čvrstom uverenju Transparentnosti, ni takav razlog za uskraćivanje informacija ne bi bio valjan, pogotovo kada se ima u vidu da su predmet našeg interesovanja bile činjenice za koje verujemo da su u posedu REM (koliko se ko oglašavao u kampanji i na kojim TV stanicama, čiji su mitinzi prenošeni na TV stanicama), a ne eventualna tumačenja, mišljenja, stavovi ili zaključci REM povodom tih podataka.

Pokazna vežba pranja novca

25. april 2017.

Podaci o tome kako je Siniša Mali pre sedam godina sam sebi prodao firmu, a potom od tog novca kupio nekretnine, deluju kao pokazna vežba pranja novca.

Reč je o podacima koje je pre dva meseca objavio portal Krik, a ovih dana, uz neke nove podatke (npr. naziv firme) aktuelizovao portal Pištaljka. Inače, u tekstu je više prostora posvećeno napadima na Agenciju za borbu protiv korupcije zbog "dostavljanja informacija na kašičicu" nego Malijevim transakcijama. Bez obzira na to što je Agencija nakon naloga

Poverenika očigledno uskratila javnosti više informacija nego što je trebalo, ostaje činjenica da je reč o državnom organu koji je ipak uradio značajan deo posla koji može da posluži krivičnoj istrazi, a da o toj istrazi nema nikakvih podataka, što je sada glavni problem. U najboljem slučaju, javnosti se kao „ustupak“ za mnogobrojne otvorene sumnje koje su iznete u vezi sa aktuelnim gradonačelnikom (uključujući i umešanost „vrha gradske vlasti“ u bespravnom rušenju u Hercegovačkoj pre godinu dana), nudi „nekandidovanje na sledećim izborima“.

Zbog toga bi u najvećem javnom interesu bilo kada bi se pažnja javnosti više usmerila upravo ka javnom tužilaštvu, kao instituciji koja je nadležna da utvrdi da li postoji krivična odgovornost Siniše Malog, bez obzira na to da li on namerava da nastavi političku ili neku drugu karijeru.

A što se konkretnih transakcija tiče, banka „Hypo Alpe-Adria“ je 2009. godine prijavila Upravi za sprečavanje pranja novca sumnjivu transakciju Siniše Malog od 525.000 evra. On je pola miliona evra na svoj račun primio kada je sam sebi prodao firmu „Ferd Genetics“, o čemu je 8. marta pisao Krik, a Pištaljka ponovo 24. aprila.

„Ferd Genetics“ je beogradska firma koja je bila u vlasništvu Siniše Malog. Nju je Siniša Mali u septembru 2009. godine prodao ofšor firmi „Alessio investment ltd“ koja je registrovana na Britanskim Devičanskim Ostrvima. U to vreme direktor firme „Alessio investment ltd“ bio je Siniša Mali. Predstavništvo ove firme u Srbiji bilo je registrovano na adresi njegovog stana u naselju „Oaza“, a direktor predstavništva bila je njegova tadašnja supuga Marija Mali. Predstavništvo je 2010. godine ugašeno i izbrisano iz Agencije za privredne registre.

Direktor firme „Ferd Genetics“ i posle prodaje, a sve do aprila 2013. godine bio je brat Siniše Malog, a adresa „Ferd Genetics“ bila je u stanu oca Siniše Malog.

U obrazloženju sumnje na pranje novca koju je banka pre osam godina dostavila Upravi za sprečavanje pranja novca navodi se da je „Ferd Genetics“ firma „sa jednim zaposlenim i neznatnim finansijskim pokazateljima“ plaćena pola miliona evra i da je za plaćanje firma „Alessio investment ltd“ koristila račun u švajcarskoj banci „UBS AG“. UBS banka je bila glavni akter afere oko utaje poreza i skrivanja računa američkih državljana, zbog čega je američkoj državi morala da plati kaznu od 780 miliona dolara.

U izveštaju o vanrednoj kontroli imovine i prihoda, Agencija za borbu protiv korupcije je objavila da je Mali 525.000 evra potrošio tako što je kupio nekretnine – stan od 160 kvadrata u beogradskom kompleksu „Oaza“ vredan 400.000 evra koji je plaćen 1. oktobra 2009. godine i, tri godine kasnije, stan u Bugarskoj, u naselju Sveti Nikola na Crnom moru vredan 92.880,48 evra. Ostatak novca iskoristio je za otplatu kredita za još jedan stan i četiri garaže u „Oazi“. U izveštaju piše i da gradonačelnik nije prijavio Agenciji da uopšte poseduje devizni račun na koji je primio sumnjivu transakciju i da je Agencija za ovaj račun saznala u drugoj vanrednoj kontroli zbog čega ga je Agencija kaznila merom upozorenja 2015. godine.

Saopštenja

Za vidljivije rezultate finansiranja medija iz budžeta

25. aprila 2017.

Transparentnost Srbija (članica Transparency International) predlaže Ministarstvu kulture da izmeni Pravilnik o sufinansiranju projekata za ostvarivanje javnog interesa u oblasti javnog informisanja i da inicira izmene Zakona o javnom informisanju i medijima, kako bi se povećala transparentnost projektnog finansiranja.

Nedavnim izmenama tog pravilnika ukinute su dve obaveze koje su imale za cilj da omoguće bolji uvid u to za šta su dodeljena sredstva i kakvi su rezultati postignuti, odnosno šta su građani dobili kao rezultat sprovođenja medijskog projekta. U prvom slučaju reč je o obavezi organa koji dodeljuje sredstva da na sajtu objavi kratak opis projekta koji će se finansirati. Po svemu sudeći, iza ove izmene ne stoji želja da se umanjavi javnost podataka, pa se nadamo da će propust biti brzo otklonjen. U vezi sa time smo već dobili uverenje od državnog sekretara u Ministarstvu, da će reči koje su brisane biti vraćene novom izmenom¹.

Obrazloženje Ministarstva za brisanje obaveze izrade izveštaja o sprovedenim konkursima i analize kvaliteta podržanih projekata - nije sporno. Ne može se, naime, Pravilnikom uvoditi obaveza koja nije propisana Zakonom. Zato je izmenom Pravilnika, izrada izveštaja iz obaveze preimenovana u "mogućnost" - propisano je da organ može da izradi izveštaj i analizu, uz angažovanje nezavisnih stručnjaka za medije. Transparentnost Srbija, međutim, smatra da je izrada takvog izveštaja neophodna da bi Ministarstvo kulture, Sekretarijat u Vladi APV i lokalne samouprave utvrdile da je novac utrošen namenski. Takav izveštaj bi bio od pomoći građanima, ali i kontrolnim organima, poput Državne revizorske institucije, kada prate da li organi vlasti rade zakonito i kako se staraju o poverenom novcu.

Imajući u vidu da se u primeni mnogih zakona u Srbiji pokazalo da ovlašćenje bez obaveze, niti obaveza bez zaprećene kazne, ne znači mnogo, Transparentnost Srbija smatra da bi Ministarstvo kulture i informisanja, kao nadležno, trebalo da inicira dopunu Zakona o javnom informisanju i medijima, kako bi izrada naknadne analize postala obaveza organa vlasti koji sufinansiraju izradu medijskih sadržaja. Pored toga, smatramo da bi otvaranje postupka za izmenu ovog zakona trebalo iskoristiti i za rešavanje drugih problema koji su se pokazali u protekle dve i po godine primene, u vezi sa dodelom sredstava na konkursima (naročito od strane lokalnih samouprava).

---

¹ Moguće je da je nesporazum nastao pogrešnim tumačenjem jer se u obrazloženju izmena Pravilnika navodi da je pomenuta obaveza brisana jer je "kratak opis projekta već dat kroz Obrazac za prijavu za projektno sufinansiranje, te je neracionalno dva puta raditi isti posao". Pravilnik, međutim, ne predviđa obavezu da se popunjeni obrasci objave na sajtu Ministarstva. Druga odredba Pravilnika (član 8.) reguliše obavezu organa koji daje novac da objavi formular obrasca, a ne obrasce podnete na konkurs.

Inicijative i analize

Predstavnici države, ne zna im se broj

28. aprila 2017.

Transparentnost Srbija uputila je ministru privrede inicijativu u vezi sa brojem predstavnika države u skupštinama akcionara preduzeća u državnom vlasništvu.

Više građana zaposlenih u preduzećima u državnom vlasništvu obraćalo sa Antikorupcijskom svetovalištu TS sa tvrdnjama da se broj predstavnika države u upravljačkim telima preduzeća određivao tokom dužeg niza godina u broju koji prevazilazi potrebe, a radi zadovoljenja partijskih interesa ili ličnih potreba. TS je pokušala da sazna da li postoji jedinstven sistem i državna politika za određivanje broja članova skupština akcionara takvih preduzeća.

U prvom koraku smo pokušali da saznamo na koji način se određuje broj članova tih tela skupština i koliki je broj predstavnika Republike Srbije u skupštinama akcionara preduzeća koja su u potpunosti ili delimično u vlasništvu Republike Srbije. Od Ministarstva privrede dobili smo odgovor da ne raspolaže evidencijom o broju članova i sugestiju da se za traženi podatak obratimo Vladi Republike Srbije.

Od Vlade Srbije dobili smo, međutim, odgovor da ni Vlada ne poseduje dokumente koji bi sadržali informaciju o broju članova skupština akcionara preduzeća čiji je osnivač Republika Srbija, kao ni evidenciju koliko članova skupština akcionara imaju pojedina preduzeća i koliko od tog broja imenuje Vlada Srbije. U direktnom kontaktu sa zamenicom generalnog sekretara Vlade Srbije ukazano nam je da bi takvu evidenciju moralo da ima Ministarstvo privrede.

S obzirom na to da su nas dva državna organa u potrazi za ovom osnovnom informacijom, odnosno evidencijom, upućivali jedan na drugog, odlučili smo da pokrenemo inicijativu da se uspostavi i učini javno dostupnom ovakva evidencija. To bi bio prvi korak ka uspostavljanju jasnog sistema na osnovu kojeg bi se utvrdilo koliko članova skupština akcionara pojedina preduzeća čiji je osnivač Republika Srbija treba da imaju, odnosno koliko predstavnika imenuje Republika Srbija.

U drugom koraku, ako se potvrde saznanja koja imamo, a prema kojima postoje značajne razlike u broju članova skupština koje se ne mogu objasniti veličinom samih preduzeća (npr. ukupan broj zaposlenih u njima), niti drugim lako uočljivim faktorima, naš predlog je da se utvrdi jasna državna politika, koja bi bila primenjena u budućim slučajevima osnivanja takvih preduzeća. U meri u kojoj je to moguće i racionalno, ta nova politika bi se mogla primeniti i na postojeća preduzeća u državnom vlasništvu. Najbolje bi bilo kada bi se jednom usaglašena politika države utvrdila u obavezujućem pravnom aktu, kako bi bila manje podložna dnevnim političkim interesima.

[*Inicijativa i dopis ministru*](#)

Antikorupcijsko savetovalište ALAC

Prenosimo tri slučaja otvorena u našem Antikorupcijskom savetovalištu:

Javna nabavka

Antikorupcijskom savetovalištu se obratilo preduzeće iz Novog Sada, u vezi sa javnom nabavkom koju je sproveo jedan fakultet u Novom Pazaru, i predočilo kako je naručilac postupao u postupku. Ukazali su na očigledne nejasnoće i moguće nepravilnosti prilikom stručne ocene ponuda, gde je naručilac vrednovao najverovatnije netačne podatke koje je jedan od ponuđača dostavio (podatke kojima navodno dokazuje da je ovlašćeni distributer, da poseduje servis, kao i druge podatke u vezi sa elementima koji su zahtevani). Naručilac je ignorisao predočene dokaze od strane ponuđača koji se najpre pismeno požalio, te nije želeo da izmeni svoju prvobitnu odluku. Pravnici savetovališta dali su mišljenje i predloge u vezi sa daljim nastupanjem stranke koja nam se obratila, pa očekujemo informacije o toku postupka pred naručiocem i najverovatnije Republičkom komisijom za zaštitu prava u javnim nabavkama..

Finansiranje sporta

Dobili smo i interesantan slučaj u vezi sa trošenjem sredstava iz republičkog budžeta, i to delu koji se dodeljuje sportskim klubovima i organizacijama kroz projektno finansiranje. Građani koji su nam prosledili podatke, tvrde da određene organizacije ne dostavljaju obavezne izveštaje o utrošenim sredstvima, ne izveštavaju o aktivnostima koje su sprovele, te iznose sumnje da u resornom ministarstvu postoji određena grupa zaposlenih koja, najverovatnije, prikriva ove podatke. Takođe su naveli i da su veoma upitni načini na koji su te organizacije dobile sredstva na projektima, te da bi i te postupke trebalo kontrolisati. TS će najpre da proveri da li se u vezi sa pomenutim projektima već vode postupci pred nadležnim inspekcijama, te da utvrdi način na koji su izabrani, i kako su izveštavali u vezi sa trošenjem sredstava.

Zemljišne knjige

Zanimljiv slučaj dobili smo u vezi sa sumnjama na zloupotrebe u okviru katastra nepokretnosti, vođenja zemljišnih knjiga i upisa svojine na objektima. Građani tvrde da je u određenim beogradskim opštinama sačinjavana falsifikovana dokumentacija u vezi sa izvršenim pravnim prometima, te da su u tome učestovali čelnici određenih opština, što pokušavaju da potvrde dokazima koji su već dostavljeni pravobranilaštvu, tužilaštvu i policiji. S obzirom da su optužbe veoma ozbiljne, najpre ćemo pokušati da pribavimo što više dokumentacije od podnosilaca prijave, zatim i prikupimo korišćenjem zahteva za pristup informacijama od javnog značaja.

Mediji

Savamala kao oličenje problema u Srbiji

www.euractiv.rs i Insajder, 26. april 2017.

Godinu dana nakon rušenja objekata u Hercegovačkoj ulici nema ni naznaka da će iko snositi odgovornost. I dok svi upiru prstom u Tužilaštvo, gde je ovaj slučaj i dalje u predistražnoj fazi, predsednik Upravnog odbora Udruženja tužilaca Srbije za Danas je naveo da su tužilaštvu zapravo vezane ruke, jer za prikupljanje dokaza zavisi od policije, a nema efikasan mehanizam pritiska u slučaju da policija odugovlači s tim poslom.

Istovremeno, Sektor unutrašnje kontrole MUP-a već godinu dana nije obavestio javnost po čijem nalogu je policija u noći rušenja u Hercegovačkoj odbila da se odazove na pozive građana koji su prijavili da maskirane osobe ruše privatne objekte u centru grada, vezuju očevice i oduzimaju im mobilne telefone, podseća Insajder.

Do danas nije poznato da li je Unutrašnja kontrola uopšte sproveda istragu u slučaju Savamala kao ni da li je o rezultatima te istrage obavestila Tužilaštvo.

Nakon godinu dana od rušenja jedini zvanični dokument o ovom slučaju je Izveštaj zaštitnika građana u kome su izneti dokazi da je policijskim službenicima u noći rušenja naloženo da ne postupaju po prijavama građana. Istraga o ovom slučaju još nije počela. Istragom u Srbiji zvanično rukovodi tužilaštvo, a slučaj Hercegovačka je u nadležnosti Višeg javnog tužilaštva u Beogradu.

Prema istraživanju Insajdera, i na osnovu brojnih dopisa i pitanja koja je ovaj medij u poslednjih godinu dana poslao nadležnim institucijama i odgovora koje je dobio, zaključak je da istraga stoji u mestu jer policija ne dostavlja informacije i dokaze tužilaštvu. Istovremeno tužilaštvo ne preduzima ništa, da u skladu sa zakonskim ovlašćenjima, primora policiju da sarađuje.

[Tako, do danas nije jasno da li je po nalogu Tužilaštva Sektor unutrašnje kontrole uopšte sproveo istragu o nepostupanju policije u noći rušenja.](#)

Iako je po zakonu Sektor unutrašnje kontrole bio u obavezi da rezultate sprovedene kontrole u ovom slučaju dostavi i kancelariji Zaštitnika građana to se do danas nije desilo. Odgovarajući na pitanje Insajdera zbog čega u skladu sa zakonom o istrazi Unutrašnje kontrole nije obavestjen Ombudsman, ministar policije Nebojša Stefanović je pre više od šest meseci rekao da će Unutrašnja kontrola izveštaje i nalaze istrage dostaviti samo Tužilaštvu. Nakon toga, novinari Insajdera su u nekoliko navrata pitali Stefanovića da li je sektor unutrašnje kontrole dostavio tužilaštvu tražene informacije ali konkretan odgovor nikada nismo dobili.

Ministar Stefanović je na sva pitanja o ovom slučaju po pravilu odgovarao da institucije rade svoj posao, a da se on ne meša u istragu, pa tako za izveštaj o Savamali „nije ni pitao“

Ko je naredio policiji da se ne odazove na pozive građana morao bi biti prioritet ministra policije, a obaveza da ministar nadzire rad Sektora unutrašnje kontrole propisana je i zakonom o policiji.

Šta se dešavalo

Do sada niko nije ni krivično ni politički odgovarao za rušenje u Savamali, nereagovanje policije i uznemiravanje građana. Predmet o Savamali (KTN-60/16) u tužilaštvu je i nakon godinu dana u predistražnoj fazi. Objekti u Savamali su se nalazili na delu zemljišta do kojeg treba da se prostire urbanistički projekat "Beograd na vodi". Objekte je bagerima porušila grupa osoba s fantomkama. Prolaznici su vezivani i oduzimani su im mobilni telefoni, a policija nije reagovala na pozive građana već ih je usmeravala na komunalnu policiju, koja je odgovarala da to nije u njihovoj nadležnosti. Nakon rušenja pre godinu dana, premijer Srbije Aleksandar Vučić je umanjivao značaj rušenja, govoreći da su porušeni objekti bili nelegalni, kao i da je greška to što su objekti rušeni noću.

On je međutim i ocenio da je odgovornost na gradskim vlastima, a još u maju prošle godine je, prema navodima medija, najavljiivao da očekuje da će uskoro biti pomaka u ovom slučaju. Međutim, slučaj je i dalje u predistražnoj fazi, i konkretnih informacija i najava nema.

Vršilac dužnosti zaštitnika građana Miloš Janković rekao je za TV N1 da je "loptica" na strani Tužilaštva i policije, koji ne rade svoj posao. Komentarišući ovaj slučaj, on navodi da je to pokazatelj da vladavina prava još nije uspostavljena, odnosno da nisu svi spremni da se povinuju zakonima i Ustavu. On navodi da bi jedino rešenje bilo da institucije same "poštujući vlastiti dignitet, preduzmu određene korake" i ostvare

svoju nadležnost. Ukoliko bi se slučaj rešio kao rezultat "eksterne volje" od koje institucije zavise "ni to neće biti dobro jer ostajemo u istoj situaciji", navodi on.

U izjavi za specijalno izdanje Danasa posvećeno ovom slučaju, predsednik Upravnog odbora Udruženja tužilaca Srbije Radovan Lazić navodi da Tužilaštvo u potpunosti zavisi od policije za prikupljanje dokaza, i da nema efikasan mehanizam da natera policiju da obavi taj posao. Kako je naveo, moguće je da se zahteva pokretanje disciplinskog postupka protiv policijskog službenika koji se oglašuje o njegov zahtev, ali o tome da li će postupak biti pokrenut odlučuje disciplinski tužilac u okviru policije. Druga mogućnost je da tužilac obavesti starešinu policijskog službenika čijim radom nije zadovoljan ili ministra i nadležni skupštinski odbor ako nije zadovoljan radom starešine. Prema njegovim rečima, ove mere nisu efikasne jer službenik se ne ponaša tako svojom voljom "već je dobio takvu naredbu od onih kojima" se treba i žaliti. Disciplinski postupak bi bio "traženje žrtvenog jarca", smatra on.

Na potrebu bliže saradnje tužilaštva i policije je još pre skoro godinu dana ukazao predsednik Jukoma Milan Antonijević. Uz ocenu da je "jasno da je u slučaj Savamala uključen veći sistem", on je rekao da novi krivični sistem u Srbiji, tužilačka istraga, daje mnogo veća ovlašćenja tužilaštvu da vodi istragu i da policija mora u skladu sa tim da se ponaša, odnosno da odgovara na zahteve tužilaštva.

Nije jasno ni da li su ispitani navodi bivše supruge gradonačelnika Beograda Marije Mali da joj je gradonačelnik rekao da je učestvovao u organizaciji rušenja, i da zna i ime firme čiji bageri su korišćeni. Nakon što je to rekla u intervjuu za istraživačku mrežu Krik u februaru, sa Sinišom Malim je postigla dogovor da u javnosti više neće govoriti o svom privatnom životu. Ona je u aprilu saslušana u tužilaštvu o imovini svog supruga povodom zahteva Agencije za borbu protiv korupcije, ali prema nezvaničnim informacijama je to bila jedina tema, što znači da nije saslušana o temi Savamala.

Da li će biti pritiska EU

S obzirom na značaj uticaja EU na agendu reformi u Srbiji, jasno je da bi pritisak Brisela da se reši ovaj slučaj mogao da doprinese. Evropska komisija u prošlogodišnjem izveštaju o napretku ovaj slučaj nije pomenula, što je deo javnosti, koji u EU vidi uzdanicu unapređenja vladavine prava u Srbiji, očekivao. U Delegaciji EU je medijima još prošle godine rečeno da Evropska komisija prati ovaj proces. Izričit zahtev da se ovo pitanje reši našao se u rezoluciji Evropskog parlamenta usvojenoj početkom ove godine. Ove rezolucije nisu zvanični zahtev Brisela, ali ukazuju na značaj koji političke stranke pridaju nekoj temi, pa bi i ta pitanja mogla da dođu na dnevni red Komisije.

